

СВІТАНОК

Глашатай прис утності Христа

Журнал «Світанок»

Травень 2026

Зміст

ГОЛОВНА СТАТТЯ	2
Відповідь на питання Йова.....	2
БІБЛІЙНІ СТУДІЇ	18
Недоречне співчуття Йони	18
Застереження проти лінощів	21
Християнська щедрість	24
Правильне дотримання суботи	27
Надихаючи один одного	30
ХРИСТІЯНСЬКЕ ЖИТТЯ ТА ВЧЕННЯ	33
Подорож Ізраїлю до Червоного моря	33

Слідкуйте за текстом у вашій Біблії!

Відповідь на питання Йова

«Якщо людина помре, чи оживе вона знову?»
Йов 14:14

Жодна тема не викликає такого загального інтересу, як та, що міститься в цьому переконливому запитанні, поставленому Йовом. За звичайних обставин ніхто не хоче померти, проте всі усвідомлюють, що, наскільки це можна передбачити, смерть чекає на кожного представника людства. Отже, питання, яке є в серцях усіх і на вустах багатьох, полягає в тому, чи існує життя після смерті.

Протягом століть люди, у своєму горі через смерть близьких і в переконанні про власну неминучу поразку перед великим ворогом — смертю — вигадували всілякі філософські концепції, щоб заспокоїти свої страхи і заперечити реальність того, що є настільки трагічно реальним. Вони прийняли віру в те, що смерть не є тим, чим здається; що це засіб, за допомогою якого люди переходять в іншу, більш піднесену сферу життя або, в деяких випадках, у стан вічних мук.

Де перебувають померлі? Що відбувається, коли людина помирає? Чи померлі живіші за живих? Тисячі років тому праведник Йов запитав слова, наведені у нашому вступному вірші: «Якщо людина помре, чи оживає вона знову?» Тут Божий пророк говорив від імені мільярдів людей,

які оплакували втрату своїх близьких і які самі, як і все людство, боялися настання неминучої смерті.

Йов мав особистий і життєво важливий інтерес у відповіді на своє запитання, бо він щойно попросив Бога дозволити йому померти ( ) (Йов 14:13). Йов не втомився від життя, але був виснажений стражданнями до такої міри, що замислювався, чи варте життя за таких умов. Яків написав: «Ви чули про терпіння Йова» (Яків 5:11). Йову потрібна була терпеливість, бо Бог допустив, щоб на нього спіткали тяжкі лиха. Його отари, стада та родина були знищені. Він втратив здоров'я і захворів на огидну шкірну хворобу, яка вкрила все його тіло. Зрештою, його дружина повернулася проти нього і сказала: «Прокляни Бога й помри» (Йов 2:9).

Однак Йов не мав наміру проклинати Бога. Він довіряв Богові, хоча й не розумів, чому йому було дозволено так сильно страждати. Зрозуміло, що він прагнув звільнення від страждань, якщо це було Божою волею, тож він молився: «О, якби Ти сховав мене в могилі, якби Ти приховав мене, доки не мине Твій гнів, якби Ти призначив мені певний час і згадав про мене!» Йов 14:13

Попросивши Бога дозволити йому померти, Йов розмірковував над тим, що буде, якщо Бог відповість на його молитву і дозволить йому піти у смерть. Тож він запитав, словами нашого вступного тексту: «Якщо людина помре, чи житиме вона знову?» Йов запитував з позиції власного досвіду та почуттів. Однак, як пророк Божий, його слова натхненні Богом, тож ми знаємо, що він сформулював питання щодо

життя після смерті таким чином, що воно відповідає істині Божого Слова з цього приводу.

Важливо зауважити, що Йов не запитував: «Якщо людина помирає, чи вона живіша, ніж будь-коли?» Він також не запитував: «Якщо людина помирає, чи означає це, що вона пішла до неба чи до місця мук?» Йов знав, що коли людина помирає, вона помирає, тому питання, яке він поставив, було: «Чи буде вона жити знову?» Таким чином, до нашої уваги повертається велика фундаментальна істина Біблії, що життя після смерті залежить від відновлення мертвих до життя. Існує надія на життя після смерті не тому, що смерті не існує, а тому, що Бог обіцяв використати Свою могутню силу, щоб повернути мертвих до життя. Йов вірив, що якщо йому буде дозволено померти, щоб уникнути подальших страждань, Бог згодом поверне його до життя. Він сказав: «Усі дні мого призначеного часу я чекатиму [у смерті], доки не настане моя зміна [від смерті до життя]. Ти покличеш, і я відповім Тобі: Ти матимеш бажання до діла Твоїх рук». Йов 14:14,15

Надія на воскресіння

Саме цю надію на воскресіння мав Йов, і вона викладена так чітко і з такою втішною впевненістю в Новому Завіті. Апостол Павло писав: «Оскільки смерть прийшла через людину, то й воскресіння мертвих прийшло через людину» (1 Коринтян 15:21). У цьому тексті досконалий «чоловік» Адам порушив божественний закон і накликав на себе та своє потомство покарання смертю. Досконалий «людина» Ісус зайняв місце грішника у смерті, і

таким чином уможливив звільнення Адамового роду від смерті за допомогою воскресіння. Саме це мав на увазі Павло, коли писав: «Заплата за гріх — смерть, а дар Божий — вічне життя через Ісуса Христа, нашого Господа» (Римлянам 6:23).

Чому виникає плутанина?

Причина значної частини плутанини щодо життя після смерті бере свій початок у Едемському саду. Бог сказав Адаму: «Не їж з дерева знання добра і зла ( ), бо коли ти з'їси з нього, то неодмінно помреш» (Буття 2:17). Пізніше сатана, промовляючи через змія, запитав Єву про це, кажучи: «Чи справді Бог сказав, що ви не повинні їсти з жодного дерева в саду?» Єва підтвердила те, що сказав Бог, включаючи Його заяву про те, що покаранням за непокору буде смерть. Буття 3:1-3

Тоді сатана, відповідаючи Єві, сказав: «Ви точно не помрете» (Буття 3:4). Це було відвертим запереченням того, що сказав Творець. Фактично, сатана звинуватив Бога у брехні, коли той сказав, що покаранням за непокору буде смерть. Можливо, сатана вірив, що якимось чином він зможе перешкодити божественному задуму щодо накладення смертної кари на людину. Якщо так, то він незабаром виявив, що його зусилля були марними, бо людство почало вмирати.

Однак Сатана не визнав, що він помилявся. Натомість він почав через людських посередників поширювати брехню, що смерть не є тим, чим здається, що смерті не існує. Наскільки він міг схилити людей повірити в це, настільки він

доводив, що сказав правду, коли сказав Єві: «Ви точно не помрете»; ви лише здаватиметеся мертвими, а коли здаватиметеся мертвими, ви будете живішими, ніж будь-коли.

Ісус сказав про сатану: «Він є брехун і батько брехні» (Івана 8:44). Іншими словами, Сатана породив першу брехню, і це була найруйнівніша та найдалекосяжніша брехня, яку коли-небудь було сказано. Ця неправда, що походить із Едемського саду, спотворила Істину про смерть у свідомості людей усіх народів та релігій; тоді як Істині, висловленій Богом у твердженні: «Ви неодмінно помрете», вірили лише порівняно небагато людей.

Неправда про «окрему сутність»

Всім було очевидно, що людське тіло вмирає і повертається до елементів. Сатана знав, що він ніяк не зможе обдурити людей щодо цього. Тому він почав поширювати уявлення, що в людському організмі є щось, що відокремлене від тіла, сутність, яка виходить з тіла, коли воно вмирає, і продовжує жити. У колах, що називають себе християнськими, це невизначене щось називають «безсмертною душею».

Стародавні єгиптяни дотримувалися цієї думки. Пізніше її перейняли грецькі та римські філософи. Після того, як апостоли заснували церкву, її ввели до християнської церкви язичницькі філософи. Хоча її описують по-різному, ця теорія про те, що в людині є щось, що не може померти, а отже, смерті не існує, була загальною вірою більшості релігійних людей, як християн, так і нехристиян.

Біблія вказує, що ця думка була поширеною серед багатьох навіть за часів царя Соломона, і ми бачимо, як він бореться з цією помилкою за допомогою Істини. Він писав: «Те, що трапляється з синами людськими, трапляється і з тваринами; одне й те саме трапляється з ними: як один помирає, так і інший помирає; так, у них усіх один подих; так що людина не має переваги над твариною: бо все є марнота. Усі йдуть до одного місця; усі з порошу, і всі знову стають порохом. Хто знає [хто може довести], що дух людини піднімається вгору, а дух звіра спускається вниз, до землі?» Еклезіаст 3:19-21

Як ясно Соломон висловлює Божу Істину, стверджуючи, що у смерті людина і тварина однакові, що всі вони мають один подих, або «дух», як перекладається те саме гебрейське слово в Еклезіаста 3:21. Виклавши таким чином Істину, він запитує: «Хто знає [може довести протилежне]?» Він, очевидно, знав, що навколишні язичницькі народи дотримувалися сатанинської брехні про те, що смерті не існує, що, хоча тіло вмирає, є «дух», який піднімається «вгору» і продовжує жити. Однак, як показує Соломон, це неправда. Він, навпаки, каже, що у смерті людина і тварини однакові. Перевага людини полягає в тому, що Бог обіцяв повернути померлих людей до життя у воскресінні, але не обіцяв зробити це для нижчих тварин.

«Безсмертна душа» не є біблійним поняттям

Вираз «безсмертна душа» ніде не зустрічається в Біблії, і Писання навіть віддалено не вчить, що в людському тілі мешкає окрема істота, яка після

смерті тіла втікає, щоб жити деінде. Вперше слово «душа» в Біблії вживається в Буття 2:7. У цьому вірші нам сказано, що Бог створив людину з «пороху землі і вдихнув у її ніздрі дихання життя; і людина стала живою душею».

Зверніть увагу, що у вірші сказано, що людина «стала» живою душею, а не що вона «має» душу. «Жива душа» — це просто жива істота або жива істота, яка, як показує цей текст, є результатом поєднання дихання життя з організмом, або тілом. Тіло не є душею. Дихання життя не є душею. Лише коли, завдяки божественній силі, дихання дарує життя тілу, поєднання цих двох елементів дає «живу душу».

Соломон сказав, що людина і тварина мають один і той самий подих, і він мав рацію. Щодо людей і нижчих тварин, знищених під час Потопу, ми читаємо: «Померла вся плоть, що рухалася на землі, — і птахи, і худоба, і звірі, і всі плазуни, що плазують по землі, і всі люди; всі, в ноздрях яких був подих життя, з усього, що було на суші, померли». Буття 7:21,22

Оскільки тварини живуть за допомогою того самого «подиху життя», що й людина, то вони також є «живими душами». Ця важлива істина прихована від випадкового читача Біблії через невідповідність перекладу. Наприклад, у Буття 1:24 написано: «І сказав Бог: Нехай земля виплодить живих істот за їхнім родом: худобу, плазунів і звірів земних за їхнім родом. І сталося так». У цьому тексті словосполучення «живі істоти» є перекладом тих самих гебрейських слів, що й «жива душа» у Буття 2:7, де йдеться про Адама — слова «істота» та «душа» є

перекладами гебрейського слова «нефеш». Оскільки перекладачі прагнули встановити різницю між людиною та тваринами, чого Писання не виправдовує, вони вживали слово «тварина», коли йшлося про нижчих тварин, і «душа», коли текст стосувався людини. Не дивно, що Соломон написав: «Як помирає один, так помирає й інший».

Правильна думка чітко висловлена Соломоном, який, описуючи те, що відбувається, коли людина помирає, написав: «Тоді порох повернеться до землі, як було, а дух повернеться до Бога, що дав його» (Еклезіаст 12:7). Проста Істина, викладена в цьому тексті, заплутана в умах багатьох через неправильне розуміння слова «дух» ( ). Воно перекладає гебрейське слово «руах», яке просто означає «подих» або, як у цьому випадку, невидиму силу життя.

Цей текст навіть віддалено не натякає на те, що коли людина помирає, існує свідомо сутність, яка виходить з її тіла і підноситься до Бога на небо. Слово «*повертається*», вжите у вищезазначеному тексті, виключає можливість такого тлумачення. Тіло повертається до пороку, бо воно походить із пороку. Якби «дух» був окремою сутністю, яка повертається до Бога, це означало б, що раніше вона перебувала з Богом і їй було дозволено тимчасово прийти на землю, щоб оселитися в людському тілі. Яким нерозумним був би такий висновок!

Однак наскільки визначення смерті, дане Соломоном, узгоджується з фактами, викладеними в Біблії щодо живої душі або істоти людини? Коли тіло та подих повертаються до

своїх першоджерел, жива душа, або істота, перестає існувати. Вона померла, а смерть є покаранням за гріх. У книзі Єзекіїля 18:4 простими словами сказано: «Душа, що грішить, вона помре».

Смерть, яку називають «сном»

Оскільки Бог обіцяв повернути до життя померлих людей, Біблія називає тих, хто помер, сплячими. Цю важливу істину Біблії підкреслює Ісус, згадуючи про смерть Лазаря, брата Марти та Марії. Він сказав своїм учням: «Наш друг Лазар спить». Учні подумали, що Ісус мав на увазі природний сон, тому Він чітко сказав їм: «Лазар помер». Івана 11:11-14

Тут Ісус виклав одне з основних вчень Слова Божого. Лазар був мертвий, але він також «спав». Коли Бог сказав Адаму, що непокора призведе до смерті: «Ти неодмінно помреш», Він мав на увазі припинення життя. Це припинення життя було б остаточним, якби не те, що Бог все ще любив Своїх людських створінь і забезпечив їм спасіння через дар Свого улюбленого Сина, щоб Він став Спасителем людства і Визволителем від смерті. Івана 3:16, 17; 1 Тимофія 2:3-6

Ісус віддав своє «тіло», свою людську природу, як «викуп [грец.: відповідну ціну] за всіх», «за життя світу» (Івана 6:51). Непокора досконалого чоловіка Адама принесла гріх і смерть на всіх його нащадків. Божа справедливість вимагала «життя за життя» — смерті досконалого чоловіка Ісуса — щоб компенсувати непокору та смертну кару, накладену на Адама. Смерть Ісуса забезпечила «викуп», або відповідну ціну, за

Адама. Отже, саме Ісус «благодаттю Божою мав скуштувати смерть за кожного чоловіка» (Вихід 21:23; Римлянам 5:12-19; Євреям 2:9). Таким чином, було забезпечено сплату покарання, виroku смерті, який був винесений Адаму та його роду. Хоча всі продовжують помирати, завдяки викупу, забезпеченому через Христа Ісуса, має відбутися пробудження мертвих. Тому Біблія використовує термін «сон», щоб описати їхню тимчасову відсутність життя.

Ті, хто спить, не усвідомлюють зовнішнього світу, так само як і ті, хто помер. Вони нічого не бачать, нічого не чують, нічого не знають. Біблія каже: «Живі знають, що помруть, а мертві нічого не знають» (Еклезіаст 9:5). Тих, хто спить, можна пробудити; отже, тих, хто «спить» у смерті, можна і буде пробуджено. Як сказав Ісус про Лазаря: «Я йду, щоб розбудити його зі сну» (Івана 11:11). Усі, хто спить у смерті, будуть пробуджені божественною силою вранці нового дня на землі. Ось чому ми читаємо: «Плач може тривати всю ніч, але вранці настає радість» (Псалом 30:5).

Марта отримала втіху

Ісус і маленька родина в Бетанії — Марія, Марта та Лазар — були особливими друзями. Коли Лазар захворів, Ісус і його учні перебували на деякій відстані від Бетанії. Сестри повідомили Ісусу про хворобу Лазаря, але він не пішов до них одразу. Він чекав два дні. Потім Ісус оголосив, що Лазар помер і спить, і що він збирається «розбудити його зі сну». Іоанна 11:1-15

Марта вийшла назустріч Ісусу, коли він наближався до їхнього дому. Лагідно докоряючи

йому, вона сказала: «Господи, якби ти був тут, мій брат не помер би» (Іван 11:21). Марта була розбита горем, і це була чудова нагода для Ісуса втішити її, що він і зробив. Які заспокійливі слова втіхи промовив Учитель до Марти в час її великої потреби? Чи сказав їй Ісус, як часто говорили в подібних обставинах: «Марто, твій брат насправді не помер, він лише скинув свою зовнішню оболонку, своє тіло»? Чи сказав він, що справжній Лазар був живішим, ніж будь-коли? Чи сказав Ісус Марті, що, цілком ймовірно, «душа» Лазаря кружляла десь поруч? Чи сказав він: «Марто, смерті немає»?

Ісус не сказав нічого з цього. Раніше Він сказав своїм учням: «Лазар помер», і тепер Він не став би суперечити цій істині, кажучи Марті, що її брат був живішим, ніж будь-коли. Те, що Він сказав, щоб втішити Марту, відповідало свідченню всього Слова Божого. Знаючи, що Лазар насправді помер, Він сказав Марті: «Твій брат знову оживе». Іоанна 11:23

Марта не була впевнена, що саме означають ці слова. Вона знала, що Ісус пробуджував інших із сну смерті, і вона сказала Ісусу: «Що б ти не попросив у Бога, Бог дасть тобі», але вона не була впевнена, що Ісус у той час попросить Бога пробудити її брата із сну смерті. Вона відповіла: «Я знаю, що він знову оживе у воскресінні в останній день». Іоанна 11:22, 24

Марта чітко знала, що має відбутися загальне воскресіння всіх померлих, і що тоді Лазар буде пробуджений від сну смерті. Вона була ознайомлена з обітницями, записаними в Старому Завіті, і вона з повагою та вірою

прислухалася до вчень Ісуса, тож вона знала, що існує славна надія на воскресіння для всього людства. Марта також розуміла, що загальне воскресіння відбудеться в «останній день». Останній день — це не «судний день», як багато хто вважає. Слово «день» у цьому випадку означає період, час у великому плані Бога щодо викуплення та спасіння людства від гріха та смерті.

У Божому плані спасіння є різні періоди часу, або епохи, як до, так і після Першого приходу Христа. Це були підготовчі епохи, під час яких Бог вибрав і підготував тих, хто співпрацюватиме з Ісусом у заключному періоді Божого задуму — епосі Божого праведного царства під правлінням Христа. (Єремія 23:5; Матвія 6:10). Саме тоді Божий план досягне свого завершення у пробудженні мертвих та відновленні до досконалості життя для всіх, хто тоді повірить і буде дотримуватися законів Царства Христа.

Марта знала про цю останню епоху, або останній день, у Божому плані, і про те, що її брат та всі, хто помер, тоді прокинуться від сну смерті. Однак Марта не знала, чи саме це мав на увазі Ісус, коли сказав: «Твій брат знову житиме», а Ісус не пояснив їй прямо, якими саме були його найближчі наміри. Натомість він відповів: «Я є воскресіння і життя: хто вірить у мене, той, хоч і помре, але житиме; і кожен, хто живе і вірить у мене, ніколи не помре» (Івана 11:25, 26). Назвавши себе «воскресінням і життям», Ісус показав, що саме він пробудить усіх померлих в останній день. Тоді, під час Царства, він дасть

вічне життя всім, хто стане слухняним Божим принципам і хто на той час щиро повірить у нього.

Запевнивши Марту в тому, що людство прокинеться у воскресінні, Ісус запитав її: «Чи віриш ти в це?» Марта відповіла: «Так, Господи, я вірю, що Ти — Христос, Син Божий». (Іван 11:26, 27). Марта правильно розуміла, що Христос, або обіцяний Месія, буде посланий у світ, щоб врятувати людство від смерті, і що це буде здійснено через пробудження всіх тих, хто спить у смерті. Вона вірила, що в Ісусі є «воскресіння і життя».

Пробудження Лазаря

Після того як Марта визнала свою віру в Ісуса як Месію та в Його здатність повертати мертвих до життя, вона повернулася додому і попросила Марію піти з нею на зустріч з Ісусом, що та й зробила. Серце Ісуса було зворушене цією сценою скорботи та великої втрати, і разом з іншими Він також плакав. Потім Він попросив, щоб Йому показали гробницю, де був похований Лазар. Івана 11:28-35

Стоячи біля гробниці, Ісус попросив, щоб камінь перед входом відкотили. Тоді Марта заперечила. Раніше вона визнала віру в те, що Ісус може воскресити її брата, але тепер вона засумнівалася і сказала до Ісуса: «Господи, він уже смердить, бо помер чотири дні тому». (Іоанна 11:39). Для Ісуса це не мало значення. Він збирався продемонструвати на прикладі Лазаря те, що в кінцевому підсумку буде здійснено божественною силою для всіх, хто помер, і там, де діє божественна сила, не має значення, чи

людина померла чотири дні тому, чи тисячі років тому; життя може бути відновлене. Той, хто як Божий інструмент спочатку створив життя, цілком здатний його відновити.

Стоячи перед відкритою гробницею і після відповідної молитви, Ісус голосно вигукнув: «Лазарю, вийди!» (Іоанна 11:43). Цікаво звернути увагу на те, чого в цьому оповіданні не сказано. Там не сказано про Лазаря, що він пішов на небо і повернувся. Лазар не пішов на небо. Там не сказано, що він потрапив у безодню вічних мук і був звільнений від цих мук. Не існує безодні вічних мук.

У записі сказано, що коли Ісус вигукнув: «Лазарю, вийди... той, хто був мертвий, вийшов», — Лазар, «той, хто був мертвий», прокинувся від сну смерті. Звільнившись від похоронного одягу, Лазар знову змішався з родиною та друзями і возз'єднався з ними, як і раніше. Повернувшись до життя, він не був ні приви́дом, ні духом. Він був тим самим Лазарем, що й раніше. Він радів, що знову живий, а його родина раділа, що він повернувся до них.

«Не дивуйтеся»

Раніше, говорячи про воскресіння мертвих, Ісус сказав: «Не дивуйтеся цьому, бо настане година, коли всі, хто в гробах, почують Його голос і вийдуть: ті, хто чинив добро, — до воскресіння життя, а ті, хто чинив зло, — до воскресіння суду» (Івана 5:28, 29). Тут нам запевняють, що так само, як Лазаря було викликано з могили, так і всіх мертвих буде викликано під час загального воскресіння.

Зауважимо, що Ісус тут також говорить про дві загальні категорії у воскресінні — тих, хто чинив добро, і тих, хто чинив зло або не чинив добра. Ті, хто чинив добро, у вірші 24 згадуються як «віруючі» нинішнього віку. Вони не підлягатимуть майбутньому суду, бо успішно пройшли випробування в цьому житті. Зробивши «добро», віруючи та вірно слідуючи за Ісусом, вони виявилися гідними того, щоб бути воскреслими з мертвих до «життя» ( ). Ті, хто не виявився гідним, пробуджуються від смерті та піддаються суду, бо їхнє пробудження відбудеться під час тисячолітнього дня суду над світом. Дії 17:31; 2 Петра 3:8; Об'явлення 20:6

Грецьке слово, перекладене як «суд» в Івана 5:29, — це «*krisis*». Усі, хто зараз не виявляє себе гідним життя, зіткнуться з кризою, коли прокинуться від сну смерті. Звичайно, тоді вони будуть повністю просвічені щодо пов'язаних з цим питань. На основі повного розуміння їм буде надана можливість прийняти дане їм через Христа забезпечення життя та підкоритися законам Його праведного царства, яке тоді керуватиме справами всього людства. Якщо вони приймуть це і підкоряться, вони будуть відновлені до досконалості людського життя і житимуть вічно. Це буде їхнє повне воскресіння. Якщо вони не приймуть і не підкоряться, вони повернуться до смерті. Про той час Петро сказав, що ті, хто не підкоряться, «будуть повністю відсічені» від народу. Дії 3:23

Віруючі цього віку, які виявилися гідними жити і царювати з Христом, вийдуть у воскресінні до «слави, честі та безсмертя». (Римлянам 2:7).

Отже, безсмертя розглядається не як властивість, притаманна людині, а як славна нагорода, запропонована тим, хто готовий страждати й померти з Ісусом, щоб жити з Ним. Як співспадкоємці Ісуса в Його Царстві, вони також будуть співсуддями з Ним під час того періоду суду. 1 Коринтян 6:2; Об'явлення 3:21; 5:10

Яким щасливим завершенням Божого плану це буде! Панування гріха і смерті, спричинене гріхом Адама в Едемі, не має тривати вічно. Усі, хто помер протягом цього довгого періоду плачу, мають бути пробуджені і отримати індивідуальну можливість дотримуватися законів Бога та жити вічно на землі.

Це славна надія для людства, і Божий пророк Давид висловлює її символічно та красиво. Цитуємо: «Скажіть серед народів: «Господь царює. Світ твердо встановлений; він не може бути зрушений; Він судитиме народи справедливо. Нехай радіють небеса, нехай веселиться земля; нехай гуде море та все, що в ньому. Нехай радіють поля і все, що на них; нехай співають від радості всі дерева лісу. ... Він приходить, щоб судити землю. Він буде судити світ у справедливості, а народи у своїй вірності» (Псалом 96:10-13). Дійсно, існує життя після смерті, бо божественною силою мертві будуть повернені до життя. Це та велика надія, яку нам дарує Слово Боже.

Недоречне співчуття Йони

Ключові вірші: «Тоді Господь сказав: «*Ти турбувався про цю рослину, хоча ти її не доглядав і не вирощував. Вона виростає за одну ніч і гине за одну ніч. А чи не повинен я турбуватися про велике місто Ніневію?*»
Йона 4:10,11

Вибрані уривки з Писання:
Йона 3:1-5; 4:1-11

Ніневія була столицею Ассирійської імперії, одного з ворогів Ізраїлю (2 Царів 19:36). Бог наказав пророку Йона оголосити ніневійцям, що через їхню нечестивість Він знищить їх через сорок днів. Почувши пророцтво Йони, цар видав указ, щоб «ані люди, ані тварини» не їли й не пили води, а всі «гучно кликали до Бога». Тоді «вони відвернулися від своїх злих шляхів, і Бог змілосердився та не наслав на них знищення, яким погрожував». Йона 1:2; 3:1-10

Однак це «дуже не сподобалося Йоні, і він дуже розлютився». Йона сказав Богу: «Я знав, що Ти — Бог милостивий і милосердний, повільний до гніву і великої доброти, Бог, що відступає від того, щоб наслати лихо. Тепер, Господи, забери моє життя, бо краще мені померти, ніж жити. Тоді Господь відповів: «Чи правильно тобі гніватися?»»
Йона 4:1-4

Можливо, Йона мав на увазі жорстокість, з якою асирійці поводитися з його народом протягом кількох поколінь. Можливо, він прагнув побачити, як буде виконано суд і цей народ знищено (Ісаїя, розділ 36). Глибоко розчарований, пророк покинув місто. Він сів на сусідньому пагорбі, у затінку намету, який сам зробив, щоб «побачити, що станеться з містом». Йона 4:5

Тоді «Бог приготував кущ... щоб він давав тінь» Йона, і пророк «дуже зрадив». Однак наступного ранку черв'як, якого також приготував Бог, знищив кущ. Коли зійшло сонце, воно «палило на голову Йони, так що він... бажав собі смерті». Йона 4:6-8

Бог сказав Йонаху: «Чи тобі не подобається робити добро через ту диню?» «Ти змилюсердився над динею, за яку не трудився і не плакав, яка була сином ночі і як син ночі загинула, а чи не маю я змилюсердитися над Ніневією?» (Йона 4:9-11). Вираз «сина ночі» використовувався, коли йшлося про щось, що має «минуций» характер. Господь вказував на великий контраст між турботою та жалем Йони про рослину та про народ Ніневії.

Бажання Йони помститися асирійцям за зло, яке вони вчинили в минулому, засліпило його і не дало побачити, що вони тепер покаються перед Богом. Бог бачив вчинки ніневіїців, що «вони відвернулися від своїх злих шляхів», змінивши своє життя та поведінку. Саме це змусило Господа пом'якшити Своє серце.

Ісус підтвердив правдивість цього оповідання в книзі Йони та те, як ніневіїці справді покаються.

(Лука 11:29-32). Вірші 31 і 32 цього уривка доводять, що всі померлі, включаючи ніневітян, воскреснуть під час майбутнього Царства на землі. У той час суд над тими, хто критикував і переслідував Ісуса під час Його Першого Пришестя, буде суворішим, ніж суд над тими, хто ніколи не бачив і не чув проповідей та чудес Ісуса. Урок для нас: ми несемо відповідальність за знання, які отримали. Лука 12:48

Застереження проти лінощів

Ключовий вірш: *«Я показав вам усе, як, працюючи так, ви повинні підтримувати слабких і пам'ятати слова Господа Ісуса, як Він сказав: Блаженніші ті, хто дає, ніж ті, хто бере».*
Дії 20:35

Вибрані уривки з Писання:
Дії 20:33-35; 2 Солунян 3:6-12

Апостол Павло прибув до Мілета, морського порту, наприкінці своєї третьої місіонерської подорожі. Чекаючи на відплиття корабля, він послав повідомлення до старших у сусідньому місті Ефесі, запитуючи, чи можуть вони приїхати і зустрітися з ним. Це був останній раз, коли Павло бачив їх.

Після прибуття старших Павло розповів про «те, як я жив серед вас увесь час, служачи Господу в усякій смиренності, зі сльозами та серед випробувань». Він заявив: «Я ніколи не ухилявся... від того, щоб навчати вас публічно та у ваших домівках і нагадувати як юдеям, так і грекам про необхідність навернутися до Бога та повірити в Ісуса, нашого Господа». Дії 20:18-21

Павло закликав старших: «Пильнуйте за собою та за всією отарою» і «будьте пастирями Церкви Божої». (Дії 20:28). Тут Павло вказує, що старші мали подвійну відповідальність: як за себе, так і за братів, над якими Господь поставив їх

Травень 2026 21

підпастирями. «Пильнуйте», тобто будьте обережні й перевіряйте не тільки те, що ви робите, а й свої мотиви.

Потім Павло нагадав їм: «Я не жадав нічиїх срібла, ні золота, ні одягу. Ви самі знаєте, що ці мої руки забезпечували мої власні потреби та потреби людей, які були зі мною» (Дії 20:33,34). Павло за професією був «виробником наметів» і свідчив, що працював «день і ніч, щоб не бути тягарем нікому з вас», щоб забезпечити себе необхідним для життя, водночас проповідуючи та навчаючи інших Євангелію. Дії 18:3, 1 Солунян 2:9; 2 Солунян 3:8; 1 Коринтян 4:12

Цитуючи наш ключовий вірш з іншого перекладу, Павло підсумував: «У всьому я показав вам приклад, показуючи вам, що, працюючи так, як я, ви повинні допомагати слабким і пам'ятати слова Господа Ісуса, як Він Сам сказав: Блаженніші ті, хто дають, ніж ті, хто отримують». У кожного з нас є безліч можливостей бути щедрими до інших, навіть якщо ми не маємо грошей, щоб дати. Висловлення співчуття, заохочення або просто добрий погляд іноді цінніші для зневіреної людини, ніж жменю золота.

Бути «дарувальником» означає більше думати про інших та їхні потреби, а не про себе. Бути «ледачим» — це протилежність дарування і форма егоїзму, яка може призвести до духовної слабкості. (1 Тимофія 5:13). Павло сміливо виступив проти братів, які практикують ледарство, заявивши: «Якщо хтось не хоче працювати, той нехай і не їсть», і закликаючи «щоб вони працювали тихо і їли свій хліб». 2 Солунян 3:7-12

Важливим елементом щасливого християнського життя є розвиток мистецтва дарувати «від щирого серця» іншим. «Бо Бог любить того, хто дає з радістю». (Вихід 25:2; 2 Е -Коринтян 9:7). Роблячи це, ми стаємо більш подібними до Бога, бо Бог є найбільшим дарувальником. «Він віддав Свого єдинородного Сина, щоб кожен, хто вірує в Нього, не загинув, а мав вічне життя... щоб світ через Нього був спасений». Якова 1:17; Івана 3:16,17

Християнська щедрість

Ключовий вірш: *«Коли ти жнеш на полі і пропустиш сноп, не повертайся, щоб його забрати. Нехай він залишиться для чужинця, сироти чи вдови, щоб Господь, Бог твій, благословив усе, що ти робиш».*
Повторення Закону 24:19

Вибрані уривки з Писання:
Повторення Закону 24:14-22

У книзі Повторення Закону записано останнє послання, яке Мойсей передав ізраїльтянам незадовго до своєї смерті. Мета цього послання полягала в тому, щоб нагадати їм про настанови, які Бог дав їхньому народу в минулому, і закликати їх дотримуватися їх. Одна з цих настанов записана в нашому ключовому вірші. Пояснення цієї вимоги міститься в попередньому вірші. «Пам'ятайте про це, бо ви були рабами в Єгипті, і Господь, Бог ваш, визволив вас звідти. Ось чому я наказую вам це робити». Повторення Закону 24:18

Ізраїльтяни не мали ігнорувати тих, хто був безпорадним і нужденним. Натомість вони мали навмисно дозволяти їм збирати для власного вжитку те, що залишалось на полях. Причиною цієї настанови було те, що вони самі теж були безпорадними та нужденними, коли були рабами в Єгипті. Урок полягає у турботі про інших. Це один із аспектів подоби до Бога, бо сам Бог застосовував цей принцип, адже у Своєму плані Він зважав на бідне та безпорадне людство.

Коли досконалий людина Адам добровільно не послухався Божої вказівки в Едемському саду, покаранням, яке було винесено, стала смерть, яку, у свою чергу, успадкувало кожне наступне покоління людей після нього. (Буття 2:16, 17). Оскільки всі люди народилися в гріху й недосконалі, ніхто не міг «жодним чином викупити свого брата, ані дати Богові викуп за нього». Псалом 49:7; 51:5

Лише безгрішне, досконале людське життя могло задовольнити Божу справедливість — досконале людське життя, Ісус, за непокору досконалого людського життя Адама. (Вихід 21:23; Римлянам 5:12,19). Бог викупив кожного члена людства, пославши у світ Свого єдинородного Сина як досконалу людину, яка потім добровільно віддала своє життя «як викуп за всіх», тим самим задовольнивши Божу справедливість. Івана 3:16, 17; 1 Тимофія 2:5, 6; 1 Петра 3:18

Так само, як Бог визволив народ Ізраїлю з єгипетського рабства, так само Він визволив послідовників Христа з рабства гріха і смерті. (Івана 8:35, 36; 1 Коринтян 15:22). Ми повинні завжди пам'ятати про це; ми повинні виявляти любов і милосердя до тих, хто ще не чув Євангелія або ще не повірив у нього.

Бувають випадки, коли ми зустрічаємо людей, які, хоча й зовсім не релігійні, переживають важкі життєві випробування, такі як хвороба чи смерть близької людини. (Римлянам 8:22). Ми повинні ставитися до них як до «чужинців, сиріт чи вдів» у цій настанові, яку Бог дав Ізраїлю. Такі люди, можливо, не мали нагоди почути чи повірити в

Боже Слово, або їхній розум може бути засліплений щодо нього.

Ми повинні ставитися до них з любов'ю та співчуттям. Якщо можливо, ми також повинні поділитися з ними деякими «насінням» Істини. Таким чином, ми можемо дати їм біблійне підґрунтя для віри у воскресіння для всіх та чудові благословення Царства, які незабаром придуть на всю землю. (1 Коринтян 15:21, 22; Об'явлення 21:1–5). Вони можуть або прийняти цю добру новину зараз, або ми можемо посіяти насіння істини та надії, яке проросте в їхніх серцях у Царстві Христа.

Правильне дотримання суботи

Ключові вірші: «Він сказав їм: Субота створена для людини, а не людина для суботи. Тому Син Людський є Господом і суботи».

Марка 2:27,28

Вибрані уривки з Писання:

Марка 2:23-28

Четверта заповідь, яку Бог дав Ізраїлю, була такою: «Пам'ятай про суботу, щоб святити її. ... У цей день не роби ніякої роботи». (Вихід 20:8-11). Бог пояснив значення цієї заповіді, сказавши: «Це знак між Мною і вами у всіх ваших поколіннях, щоб ви знали, що Я — Господь, який освячує вас». Вихід 31:13,14

Через пророка Ісаю Бог надав глибше значення цій заповіді, пояснивши: «Якщо ти називаєш суботу насолодою, а святий день Господній — почесним; і якщо ти шануєш її, не йдучи своїми шляхами, не шукаючи власного задоволення і не промовляючи марних слів, тоді ти будеш насолоджуватися Господом». Ісая 58:13,14

Мета цього одного дня відпочинку щотижня полягала не лише у фізичному відпочинку, але, що важливіше, як пояснено через пророка Ісаю, у тому, щоб це був день для роздумів про Бога та вшанування Його з радістю. Ні Ісус, ні апостоли не давали Церкві жодної заповіді щодо суботи. Як

написав Павло: «Ви не під законом, а під благодаттю». Римлянам 6:14,15

Однак на час першого приходу Ісуса багато єврейських релігійних лідерів стали формалістами, приділяючи більшу увагу буквальним заповідям, ніж їхньому глибшому значенню. У цьому уроці фарисеї звинуватили учнів Ісуса у порушенні суботи, бо, проходячи через пшеничне поле і відчуваючи голод, вони потерли в руках кілька зерен, щоб їх з'їсти. Лука 6:1,2

Ісус не порушував заповіді про суботу і не вчив інших євреїв робити це. Він був євреєм і зобов'язаний дотримуватися суботи. Однак він заперечував безглузді неправильні тлумачення Божих заповідей. Відповідно, Ісус пояснив у цьому уроці, що «субота створена для людини».

Слово «субота» означає відпочинок. В іншому місці Павло писав: «Ми, що увірували, входимо в відпочинок» (Євреїв 4:3). Це відпочинок віри та довіри до Господа, а не буквальний фізичний відпочинок євреїв. Апостол продовжує: «Отже, залишається відпочинок для народу Божого. Бо хто ввійшов у свій відпочинок, той також перестав від своїх діл, як і Бог від Своїх. Тож прагнемо ввійти в той відпочинок, щоб ніхто не впав, наслідуючи той самий приклад невіри». Євреїв 4:9-11

Спочатку здається суперечливим «прагнути», щоб «увійти в відпочинок». Однак у цьому заклик міститься важлива істина. Цей відпочинок — це той, у який ми входимо, докладаючи щоденних зусиль, щоб розвинути

повну віру в Бога та залежність від Нього. Це відпочинок повної довіри до обіцянок Бога, заснований на знанні, впевненості та послуху. Завдяки нашим стосункам з Богом через Його Сина, Ісуса Христа, нашого Господа, ми знайдемо духовну силу в цьому відпочинку.

Такий відпочинок буде пропорційний нашій вірі в Бога та в усі Його обіцянки. Тому для послідовників Господа кожен день повинен бути суботою або днем відпочинку в додатковому сенсі — з радістю роздумувати про Господа та вшановувати Його у всіх наших думках, словах і вчинках.

Надихаючи один одного

Ключовий вірш: *«Давайте дбати один про одного, щоб спонукати до любові та добрих справ».*
Євреїв 10:24

Вибрані уривки з Писання:
Євреїв 10:22-25

Зазвичай слово «спонукати» використовується для опису розпалювання гніву або злої волі. Однак у нашому ключовому вірші апостол використовує це слово для опису спонукання до добра, стимулювання християнського зростання в любові та добрих справах. Інший переклад цього виразу — «мотивувати один одного».

Надихати одне одного на любов і добрі справи — ось справжня мета і призначення послідовників Господа, коли вони збираються разом. Усім нам потрібна допомога та підбадьорення, які ми отримуємо від спілкування з тими, хто поділяє нашу дорогоцінну віру. Апостол також наголошує, що спілкування з братами стає дедалі важливішим, коли ми «бачимо, що наближається той день». Євреїв 10:25

Щоб належним чином підбадьорювати один одного до любові та добрих справ, апостол вказує, що ми повинні спочатку «звертати увагу один на одного». Це означає, що нам потрібно розвивати сердечну співчутливість до інших, зважаючи на їхні випробування, труднощі та слабкості. У цьому заклику «підбадьорювати

один одного» до любові та добрих справ описано прекрасний духовний баланс. Ані любов, ані ревність до добрих справ не є незалежними одна від одної. Справжня християнська любов не може існувати, якщо вона не виявляється в добрих справах. Так само не може бути справ, які вважаються добрими в очах Господа, якщо вони не є наслідком або проявом справжньої християнської любові.

Добрі справи апостол Павло в іншому місці описує як «труд любові» (1 Солунян 1:3). Це показує, що справжня любов «трудиться», або діє. Така любов — це не просто добрий характер без будь-яких діл любові, припускаючи, що цього достатньо, щоб бути приємним Богу. Любов, яка повинна наповнювати й керувати нашим християнським життям, — це любов Божа, любов, якою володіє й яку демонструє наш Небесний Отець у своєму ставленні до грішного людства. Бог так полюбив наш грішний людський рід, що віддав те, що коштувало Йому більше, ніж будь-що інше, що Він міг би віддати, — Свого єдинородного і улюбленого Сина, Ісуса. (Івана 3:16). В Ісусі ми маємо приклад досконалого поєднання справжньої любові та добрих справ. Звичайно, ми не можемо виконувати всі справи, які робив наш Спаситель, але ми можемо прагнути розвинути дух, який спонукатиме нас робити все, що в наших силах.

Грецьке слово «*κοінонія*», перекладене в Новому Завіті як «*спілкування*», означає «*партнерство*» (Галатів 2:9; Філіп'ян 1:5; 1 Івана 1:6,7). Християнська спільнота — це більше, ніж просто зустрічі для обговорення спільних переконань.

Бажання зустрічатися одне з одним має бути викликане усвідомленням того, що ми покликані Богом бути Його співпрацівниками у Його великому плані просвітлення та спасіння проклятого гріхом світу людства. 2 Коринтян 5:17-21; 6:1

Павло підкреслює роботу, до якої нас запросили долучитися, пояснюючи: «Бог був у Христі, примиряючи світ із Собою... і доручив нам слово примирення. Тож то ми є послами за Христа». (2 Коринтян 5:19,20). Це означає, що, якщо ми будемо вірними аж до смерті, ми будемо брати участь разом із Христом, нашою Главою, у великій справі примирення загубленого світу людства з Богом. Це спільна справа, у якій кожен послідовник Учителя є партнером. «Спонукаати» або «мотивувати» одне одного до вірності у зв'язку з цією справою має бути нашою головною метою, коли ми збираємося разом.

Подорож Ізраїлю до Червоного моря

«Це сталося з ними як приклад, і було записано для нашого повчання, на кого прийшли кінці віків».

1 Коринтян 10:11

Після смерті первістків Єгипту та проходження повз первістків Ізраїлю фараон вирішив відпустити ізраїльтян (Вихід 12:29-32). На ранок після насиченої подіями ночі Пасхи вони зібралися в Рамесесі, щоб розпочати свою подорож до Ханаану, землі, яку Бог обіцяв Аврааму (Буття 15:18-21; Вихід 3:8). У нашому вступному уривку з Писання апостол Павло каже, що ті події, які сталися з ізраїльтянами, були записані як приклади, або «прообрази», для нашого навчання. Як християни, ми можемо винести уроки з Божого поводження з цим стародавнім народом, які допоможуть нам уникнути помилок, яких вони припустилися, і виявляти більшу віру в Божу опіку над нами, ніж вони.

Рамесес, звідки ізраїльтяни розпочали свою подорож, був одним із «міст-скарбниць», збудованих для фараона цим поневоленим народом (Вихід 1:11; 12:37). Рамесес був також титулом фараона-гнобителя, і це стає найдоречнішою назвою для міста, звідки ізраїльтяни мали розпочати свою подорож до обіцяної землі Ханаан. Єгиптяни були

поклонниками Сонця. Їхнім богом Сонця був «Ра». Не дивно, що цей фараон взяв собі титул Рамсес ( ), що означає «дитина Сонця». Однак з точки зору Істини ми знаємо, що Рамзес насправді не був дарувальником світла ані для Єгипту, ані для ізраїльтян. Саме він так поневолив дітей Ізраїлю, що вони волали про визволення. Їхній Бог, Бог Авраама, Ісаака та Якова, почув їх і визволив. Вихід 2:23-25; 3:7-10

У цьому відношенні існує цікава паралель із Божим ставленням до сучасних християн, тобто духовних ізраїльтян (Римлянам 8:14; Євреям 3:5,6; 1 Петра 2:5,9,10). У нас теж, так би мовити, є фараон, який нас гнобить. Це сатана, якого спочатку звали Люцифером, що означає «носій світла». Як і фараон у давнину, він був далеким від істинного світла. Проте, завдяки своїм різноманітним обманним методам, він з'являвся як «ангел світла» (2 Коринтян 11:14). Дійсно, під керівництвом Сатани Божий народ, що визнавав Його, був спонуканий будувати міста скарбів — великі церковні системи, які маскувалися під справжні міста Божі. Однак ми зазначаємо, що Єгипет не просто символізує великі церковні системи, так само як їхні міста-скарбниці не становили весь Єгипет. Єгипет, зокрема, символізує світ або царство темряви та смерті, в якому в той чи інший час були поневолені всі духовні ізраїльтяни Бога. Римлянам 8:21-23; Галатам 4:1-7

Не було нічого, що поневолені ізраїльтяни могли б зробити для свого власного визволення. Визволення з Єгипту було здійснено Богом. Це також Бог, через Своє всемогутнє провидіння та

пролиту кров Ісуса, великого Пасхального Агнця ( ), приносить нам визволення, наше відкуплення (Ів. 1:29; 1 Кор. 5:7). У цьому контексті варто зауважити, що хоча кроплення кров'ю пасхального ягняти призвело до визволення Ізраїлю з Єгипту, це не обов'язково привело їх до обіцяної землі. Так само і з духовними ізраїльтянами сьогодні. Бог визволив нас через кров Ісуса, але необхідна постійна вірність умовам нашого покликання, якщо ми хочемо нарешті увійти до небесного Ханаану.

Постійна віра в Бога, який визволив їх кров'ю Пасхи, була єдиною гарантією для ізраїльтян остаточного входу в землю обітовану. Це прояв віри через окроплення кров'ю пасхального ягняти їхніх одвірків і одвіркових стовпів був розцінений Богом як прояв їхньої слухняності. (Вихід 12:22,23). Нездатність продовжувати проявляти таку саму міру віри була розцінена Богом як прояв їхньої непокори. Бог пам'ятав про їхню природу, що вони були лише порохом, і продовжував терпіти їх протягом тривалого часу. (Псалом 103:14; Римлянам, розділ 11). Однак їхня наполегливість у сумнівах і забуття Бога змусила Його врешті-решт припинити Свої зусилля щодо них. За цю нездатність залишатися вірними та слухняними Він повернув їх назад, не до Єгипту, а в пустелю, щоб вони там померли. (Числа 14:22,23). Давайте добре запам'ятаємо слова нашого вступного тексту, в якому Павло говорить нам, що те, що сталося з Ізраїлем, сталося з ними для прикладу. Нехай їхній приклад невіри та непокори стане для нас попередженням, яке допоможе нам жити більш

вірно та «гідно покликання», до якого ми покликані. Ефесян 4:1

Не варто зневажати Бога, ані вважати те, що Він для нас зробив, за щось звичайне та буденне. Ми не повинні вважати само собою зрозумілим, що, оскільки Він колись поведився з нами, коли ми ще були в гріхах, даруючи нам спасіння через пролиту кров Ісуса Христа, Він і надалі буде поводитися з нами так само, не вимагаючи від нас жодних доказів дедалі більшої вдячності та віри. Саме через нашу віру та послух Богу ми виявляємо свою вдячність за те, що Він уже зробив для нас. Безсумнівно, саме це мав на увазі апостол, коли сказав: «Без віри неможливо догодити Йому» (Євреїв 11:6). Нерозумно припускати, що Бог продовжуватиме обдаровувати нас своїми «духовними благословеннями», якщо ми не використовуємо їх як засіб для зміцнення нашої віри в Нього та зростання нашої ревності до Нього та Його справи. Ефесян 1:3

«Непостійне місто»

Усі ізраїльтяни були готові вирушити до обіцяної землі, готові прийняти визволення, яке Бог їм пропонував. Відповідно, вони зібралися в Рамесесі, а звідти вирушили до Суккоту (Числа 33:5). Назва Суккот означає «шалаші» і є гарним нагадуванням про те, що їхня подорож до Ханаану, хоча й давала їм свободу та звільнення від рабства в Єгипті, з іншого боку, була для них закликом до самозречення багатьох зручностей та потреб, які, безсумнівно, забезпечували їм їхні домівки в Єгипті.

Ізраїльтяни більше не могли насолоджуватися захистом будинків і дахів над головою. Відтепер вони мусли жити в наметах, доки не дістануться обіцяної землі. У цьому є урок для духовних ізраїльтян, які розпочали свою мандрівку до небесного Ханаану спокою, що є « » (Євреїв 13:14). Як духовні сини нашого Небесного Отця, що подорожують до духовної землі обітованої, ми не шукаємо захисту в матеріальних джерелах. Натомість кожен з нас мешкає в тимчасових, скромних оселях, над якими пильнує Бог, і ми маємо впевненість, що Він не дрімає й не спить (Псалом 121:3,4). Його дорогоцінні обіцянки благодаті та захисту на кожен час потреби створюють благословенний навіс між нами та бурями й вогняними випробуваннями, які інакше б нас пригнітили. Євреїв 4:16

Ізраїльтяни подорожували під покровом хмари, яку дав їм Бог. (Вихід 13:21,22). Це може нагадати нам про безмежність Божої благодаті, якою ми оточені, і про те, що «для тих, хто любить Бога, тобто для тих, хто покликаний згідно з Його задумом, все сприяє на добро». (Римлянам 8:14-17,28). Ця благодать не повинна бути перешкоджена чи обмежена. Жодна земна хмара не повинна стояти між нами та нашим Богом. Ми повинні завжди дивитися вгору на покров Його благодаті та любові і таким чином усвідомлювати дедалі сильніше відчуття Його милосердя та турботи. Однак ми повинні пам'ятати, що Божа любов і благодать до нас не завжди виявляються лише в приємних життєвих переживаннях. Випробування та страждання, які Господь дозволяє нам переживати, є не менш виразними проявами Його любові. Ці переживання нам

також потрібні, щоб зміцнити в Ньому «і в силі Його могутності». Ефесян 6:10

Візьмемо для ілюстрації дві рослини одного виду. Нехай одна росте в підвалі, де немає світла та свіжого повітря, а інша — у відкритому саду. Через кілька тижнів зверніть увагу на різницю між цими двома рослинами. Одна буде здоровою та сильною, інша — слабкою та кволою. Рослина в підвалі захищена від вітру та дощу, але саме цей захист заважає їй стати сильною та витривалою. З іншого боку, рослина, що росте на відкритому повітрі, стає сильною у боротьбі з стихіями, отримуючи допомогу від поживних речовин, що надаються сонячним промінням, та життєдайної вологи дощу. Під цим великим небесним пологом рослина процвітає завдяки всім різноманітним елементам та факторам, які сприяють її розвитку та зміцненню.

Справжні духовні ізраїльтяни мають досвід, що охоплює всі фази Божої благодаті, завдяки якій вони зростають у Христі. Саме це випробування робить вірного християнина сильним. Це суворий вітер, що дме на дерево, змушує його ставати дедалі міцнішим, оскільки воно відповідно заглиблює свої корені в землю. Проте слід пам'ятати, що саме сонячне світло є життєво важливим джерелом його існування та життя, надаючи йому здатність витримувати бурі. Ми теж стаємо сильними завдяки нашому опору життєвим бурям, але саме сонячне світло Божої благодаті дає нам захочення та здатність бути вірними аж до смерті.

Ревність, з якою ізраїльтяни розпочали свою подорож пустелею, не тривала. У цьому ми

маємо дуже яскраву ілюстрацію того, що може статися в нашому власному житті, якщо ми не будемо пильно стежити за собою . Існує ймовірність, навіть небезпека, втратити нашу «першу любов». (Об'явлення 2:4). Згідно з Числами 33:6-8, ізраїльтяни, здається, спочатку рухалися загальною на схід, а потім раптово отримали наказ повернути на південь. Найприроднішим для них було б продовжувати рухатися на схід, бо тоді вони б дійшли до невеликих струмків, що лежали на північ від Червоного моря, які, безсумнівно, було б набагато легше перейти і які лежали б набагато ближче до Ханаану, їхньої мети.

Маршрут ізраїльтян здається суперечливим, бо замість того, щоб збільшувати відстань між собою та володіннями фараона, вони її скорочували. Мало того, вони збільшували бар'єр між собою та обіцяною землею. Однак пояснення полягає в тому, що цей крок був спрямований Богом. У розповіді читаємо: «І йшов Господь перед ними... щоб вести їх дорогою». Вихід 13:21

Слідування Божим вказівкам

Для духовних ізраїльтян часто трапляються випадки, коли Бог направляє їх не шляхом прогресу за плоттю, а в прямо протилежному напрямку, щоб прояв Божої благодаті та сили був ще більшим. Ми не повинні обирати свій власний шлях, а завжди дозволяти Богу направляти наш курс, навіть якщо іноді цей курс здається надзвичайно небезпечним. «Є шлях, який здається людині правильним, але кінець його» —

це не те повне і досконале визволення, на яке ми сподіваємося. Приповісті 14:12

Якби нам дозволили обирати власний шлях, ми схилилися б до наших природних схильностей та уподобань. Шлях плоті зазвичай полягає у тому, щоб йти лінією найменшого опору. Однак таким чином Бог не може бути прославлений, а наша віра не може бути належним чином продемонстрована. Тому легко мати віру, коли ми бачимо далекий берег, але коли настає туман, що заважає нашому природному зору, саме тоді нам потрібно проявити сильну віру в Бога.

Щоб розширити цю ілюстрацію: під час подорожі на човні в ясний сонячний день можна майже не замислюватися над майстерністю та компетентністю лоцмана. Однак, коли опускається густий туман і старі, знайомі орієнтири більше не видно, саме тоді ми цінуємо лоцмана та його здатність безпечно доправити нас до бажаної гавані. За таких обставин немає нічого, що можна було б зробити, окрім як повністю довіритися лоцману. Наше занепокоєння, нервозність, побоювання, сумніви та хвилювання нітрохи не допоможуть. Ми повинні стояти у вірі, поки лоцман веде нас крізь це.

Як це правдиво стосовно нашого духовного шляху! Бувають моменти, коли, за Божим провидінням, ми не можемо нічого зробити, щоб вибратися з важкої ситуації. У такі моменти ми не можемо нічого зробити, окрім як повністю покластися на Бога, усвідомлюючи, що саме Він здатний провести нас крізь це. (Псалом 34:19; 2

Коринтян 1:9,10). Саме тоді наші скрутні ситуації стають Божими можливостями.

Бог привів ізраїльтян у скрутне становище, щоб вони мали можливість «завмерти» і побачити Його спасіння (Вихід 14:13). Він змінив їхній шлях і привів їх до Пі-Гаїроту. Це було справді місце, де, за плоттю, їхні серця зневірилися б від розпачу. Замість того, щоб знайти повне визволення з Єгипту, вони опинилися в ситуації « », яка, здавалося, була гіршою, ніж тоді, коли вони вперше вирушили в подорож. Чи згадали вони тоді про Бога, який вже так багато для них зробив? Ні. Вони нарікали і плакали. Вони бачили лише Червоне море перед собою і єгиптян позаду себе. Вони не бачили шляху до втечі, бо не довірилися Богові. Вихід 14:10-12

Можливо, ми теж, як духовні ізраїльтяни, опинилися у безвихідній ситуації й бачимо перед собою та позаду себе перешкоди, що здаються непереборними. Господь, так би мовити, може привести нас до Червоного моря, де, здається, відрізані всі видимі шляхи втечі. Чи боїмося ми в такі моменти й тремтимо перед, здавалося б, неминучою загибеллю? Не слід, бо саме тут Бог отримує чудову нагоду дати нам спасіння. Саме через ці випробування ми засвоюємо такий необхідний урок, що спасіння походить не від нас самих, а від Бога. Саме в такі моменти Він каже нам, як колись сказав стародавньому Ізраїлю через Свого слугу Мойсея: «Не бійтеся, стойте на місці й дивіться на спасіння Господне». Вихід 14:13

Саме в такі моменти Бог, якщо ми дозволимо Йому, стає нашою вежею-притулком, нашою

вежею сили. Буквально кажучи, як добре, коли ми заблукали в лісі і вже не знаємо, як вибратися, раптом побачити знайому вежу, що позначає місце, яке, якщо ми зможемо до нього дістатися, означатиме для нас безпеку. Бог є саме такою вежею сили та спасіння, що приносить нам спасіння в найважчі часи (Псалом 61:1-3; Приповіді 18:10). Без Нього ми були б безнадійно загублені в пустелі відчаю.

У розповіді сказано, що Бог направив ізраїльтян до Пі-Гахіроту, «між Мігдолом і морем». (Вихід 14:2; Числа 33:7). Мігдол означає «вежа» ( ). Як це важливо! Саме тут Бог явив себе ізраїльтянам як вежа-притулок. Він наказав Мойсею, що слід робити за цих обставин. Послух цим наказам приніс визволення через те саме море, яке ще недавно здавалося найнепрохіднішою перешкодою для їхнього втечі. Хмара, що йшла перед ними, тепер зайняла місце позаду табору, ставши стовпом темряви для єгиптян і стовпом світла для ізраїльтян, не даючи єгиптянам наступати на них протягом усієї ночі (Вихід 14:19-22). До ранку Червоне море розступилося, і вони пройшли крізь нього в безпеку.

Духовні ізраїльтяни часто переживають дозволені Богом випробування, які випробовують їхню віру. Це допомагає нам засвоїти урок: «Бо ви спасенні благодаттю через віру, і це не від вас, це дар Божий, не від діл, щоб ніхто не хвалився» (Ефесян 2:8,9). Для нас надзвичайно важливо усвідомити, що ми отримуємо спасіння не завдяки власним силам. Дуже важливо, щоб ми інколи «завмерли» і побачили Боже спасіння. Це не означає байдужу або незацікавлену позицію,

але означає спокійну впевненість у Ньому. Це впевненість, що походить від віри, що Той, хто за нас, більший за всіх, хто проти нас (Римлянам 8:31; 1 Івана 4:4). Таким чином, покладаючи нашу впевненість на Бога і співпрацюючи з Ним, коли Він направляє наші шляхи, перемога і спасіння гарантовані.

Мати повну віру в Бога означає, що ми будемо довіряти Йому за будь-яких обставин. Ми будемо довіряти Йому, коли Він каже стояти на місці, і ми будемо довіряти та слухатися, коли Він наказує нам рухатися вперед. Невиконання наказу рухатися, коли Господь дає нам наказ рухатися, буде свідчити про брак віри так само, як і нестояння на місці, коли Він просить нас це зробити. Однак, чи стоїмо ми на місці, чи рухаємося вперед за Його наказом, наші серця завжди повинні бути спокійними, бо ми навіть зараз відпочиваємо в усвідомленні Його завершеної роботи. Тільки так ми можемо увійти в той відпочинок, який нам дається вірою в Христа Ісуса (Євреїв 4:9-11). Уся наша праця для Господа та весь наш прогрес на вузькому шляху повинні ґрунтуватися на цьому тихому, довірливому спокої в Ньому та Його обіцянках і бути з ними в гармонії. Вони дають нам впевненість, що, хай що трапиться, усе сприяє нашому благу (Римлянам 8:28). Отже, в очікуванні кінця шляху та Канаану спокою, який там знайдемо, ми можемо навіть зараз, серед сутічок і труднощів шляху, дякувати Богові, який «дає нам перемогу через нашого Господа Ісуса Христа». 1 Коринтян 15:57